

Univerzitet u Novom Sadu
TEHNIČKI FAKULTET "MIHAJLO PUPIN"
ZRENJANIN

dr Dejan Đorđević
mr Dragan Čočkalo

POSLOVNA ETIKA I PRAVO

BIBLIOTEKA UDŽBENICI
129
2007/2008

Zrenjanin, 2007. g.

Autori:

dr Dejan Đorđević
mr Dragan Čočkalović

Recenzenti:

prof. dr Zvonko Sajfert, Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin" Zrenjanin
doc. dr Cariša Bešić, Tehnički fakultet Čačak

Izdavač:

Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin", 23000 Zrenjanin, Đure Đakovića bb

Za izdavača: prof. dr Momčilo Bjelica

Priprema za štampu: mr Dragan Čočkalović

ISBN 978-86-7672-090-3

Tiraž: 300 primeraka

Odlukom Naučno-nastavnog veća Fakulteta ova publikacija se štampa kao udžbenik

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

174.4(075.8)
347.7(075.8)

00000003 112
K.M.S. Бр.:.....

ĐORĐEVIĆ, Dejan

Poslovna etika i pravo / Dejan Đorđević, Dragan Čočkalović. – Zrenjanin: Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin", 2007 (Ruski Krstur: Ruske Slovo). – VII, 124 str.; 24 cm. – (Biblioteka Udžbenici / Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin"; 129)

Tiraž 300. – Pojmovnik: str. 101. - Bibliografija

ISBN 978-86-7672-090-3

1. Čočkalović, Dragan [autor]
a) Poslovna etika b) Poslovno pravo

COBISS.SR-ID 226932231

Štampa: Štamparija "RUSKE SLOVO", Ruski Krstur

SADRŽAJ

DEO I – POSLOVNA ETIKA

1. POJMOVNO ODREĐENJE ETIKE	...1
2. MESTO I ULOGA ETIKE U POSLOVANJU	...3
2.1. Pojmovno određenje poslovne etike	...3
2.2. Evolucija koncepta poslovne etike	...4
2.3. Poslovna etika i savremeno poslovanje	...8
2.4. Korporativna društvena odgovornost	...10
2.5. Korporativna društvena odgovornost i proces standardizacije	...13
3. UPRAVLJANJE PREDUZEĆEM I PRIMENA POSLOVNE ETIKE	...16
3.1. Poslovna etika i poslovna politika preduzeća	...16,
3.2. Specifični aspekti poslovne etike	...18
3.3. Poslovna etika i rukovodstvo	...21
4. OBLASTI ETIČKOG DELOVANJA U SAV. POSLOVANJU	...25
4.1. Poslovna etika i prava radnika	...25
4.2. Poslovna etika i zaštita životne sredine	...28
4.3. Poslovna etika i zaštita potrošača	...34
4.4. Poslovna etika i konkurencija	...35
4.5. Marketing i kodeksi poslovnog ponašanja	...36

DEO II – POSLOVNO PRAVO

1. POSLOVNO PRAVO	...43
1.1. Predmet	...43
1.2. Istorijat i razvoj	...44
1.3. Izvori poslovnog prava	...45
2. PRIVREDNI SUBJEKTI	...46
2.1. Osnovni privredni subjekti	...46
2.2. Preduzetnici	...47
2.3. Preduzeća – privredna društva	...48

3. DRUŠTVA LICA	...51
3.1. Ortačko društvo (o.d.)	...51
3.2. Komanditno društvo (k.d.)	...53
4. DRUŠTVA SA OGRANIČENIM RIZIKOM	...56
4.1. Društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.)	...56
4.2. Akcionarsko društvo (a.d.)	...57
5. OSTALI SUBJEKTI U PRIVREDI	...60
5.1. Privredna društva kapitala sa učešćem države	...60
5.2. Finansijske organizacije	...61
5.3. Povezivanje privrednih društava	...63
5.4. Privredne asocijacije	...64
6. OSNOVE PRIVREDNOG PRAVA	...73
6.1. Opšta pravila	...73
6.2. Pravo konkurencije	...74
6.3. Pravo potrošača	...75
7. UGOVORNO POSLOVNO PRAVO	...78
7.1. Opšta pravila ugovora u privredi	...78
7.2. Ugovor o prodaji	...79
7.3. Vrste poslovnih ugovora	...81
7.4. Pravila bankarskog poslovanja	...88
PRILOG 1 – Poslovna etika u Japanu	...90
PRILOG 2 – Kodeksi poslovne etike u Privrednoj komori Srbije	...93
PRILOG 3 – Povelja EU o osnovnim pravima	...100
POJMOVNIK	...101
LITERATURA	...124

PREDGOVOR

Pitanje poslovne etike, nove i nedovoljno istražene oblasti u našoj privredi, svakodnevno dobija na značaju. Poslovna etika je u direktnoj vezi sa principom društvene odgovornosti, a ovo je jedan od vrhunskih principa savremenog poslovanja. U praktičnom smislu, osnovni pravci delovanja preduzeća u odnosu na poslovnu etiku, mogu se odrediti u odnosu na: legalnost, uravnoteženost i ispravnost. Izgradnja koncepta poslovne etike u preduzeću podrazumeva takav stav, prema kome je svaki pojedinac vredan poštovanja i uslužnosti, pa u skladu sa tim treba i delovati.

Istorijski posmatrano, najveći deo poslovne etike i prava ima korene u dobrim poslovnim običajima i pravilima trgovačkog ponašanja. S duge strane, država kreira i donosi zakone, koji definišu pravila ponašanja u oblasti poslovanja, a svi učesnici u pravredi moraju da ih poštuju. Nekada su pravila ponašanja posledica međunarodnih konvencija, a nekada specifična za pojedine regione, ili segmente poslovanja.

Materijal pod nazivom "Poslovna etika i pravo" pre svega je namenjen studentima koji se po prvi put sreću sa problemima poslovne etike i poslovnog prava. Osim toga, može poslužiti kao koristan podsetnik stručnjacima koji se u praksi bave ovom problematikom: menadžerima (rukovodiocima), istraživačima, vlasnicima preduzeća itd.

Knjiga je podeljena na dva, približno (po obimu) jednaka dela: poslovnu etiku i poslovno pravo. Deo koji se odnosi na poslovnu etiku u četiri poglavlja obrađuje: etiku kao pojam, mesto i ulogu etike u poslovanju, primenu poslovne etike u upravljanju preduzećem i oblasti etičkog delovanja u sav. poslovanju. Deo koji se odnosi na poslovno pravo u sedam poglavlja daje, na početku, prikaz predmeta, istorijata i izvora poslovnog prava, zatim u tri poglavlja, prikaz osnovnih oblika privrednih subjekata: preduzetnici i oblici privrednih društava; i na kraju osnove privrednog i ugovornog prava. Knjiga kao dodatak sadrži tri priloga i pojmovnik gde su objašnjeni termini koji su u korelaciji sa problematikom obrađenom u knjizi.

Zahvaljujemo se prof. dr Zvonku Sajfertu i doc. dr Cariši Bešiću na recenziji i korisnim sugestijama u vezi materijala koji sačinjava ovu knjigu. Takođe ćemo prihvatiti sve dobronamerne sugestije, kritike i predloge, kako bi sledeće izdanje ove knjige bilo više prilagođeno zahtevima onih koji je čitaju i koriste.

U Zrenjaninu, oktobra 2007. g.

Autori